

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการจำนองรถยนต์¹

Legal Problems on Car Mortgage Principle

พลกฤษณ์ ตันติชัยนสรณ์

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาวิวัฒนาการ ความหมาย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจำนองรถยนต์ 2) เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการนำรถยนต์มาจำนอง 3) เพื่อศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการโอนกรรมสิทธิ์ การบังคับจำนอง 4) เพื่อเสนอแนวทางแก้ไข และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อขจัดปัญหาของการนำรถยนต์มาเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ตามกฎหมายไทย

แบบของการวิจัย คือ การวิจัยเอกสาร ใช้ระเบียบวิธีวิจัย เชิงคุณภาพ ประชากรหมายถึง แหล่งข้อมูล ได้แก่ หนังสือ ตำรากฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกา วิทยานิพนธ์ งานวิจัย วารสาร การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย และข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

1) เนื่องจากในปัจจุบันมีการใช้รถยนต์เป็นหลักประกันการชำระหนี้ในลักษณะของสัญญาเช่าซื้อและจำนอง ซึ่งการเช่าซื้อจะทำให้เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์จะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ไปเป็นของผู้ให้เช่าซื้ออันเป็น

ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นและเป็นเหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งในการตราพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2551 มาตรา 17/1 ส่วนการจำนำเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์จะต้องส่งมอบการครอบครองรถยนต์ให้กับเจ้าหนี้ทำให้เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ไม่สามารถใช้รถยนต์ในการประกอบอาชีพได้จึงไม่นิยมมีการจำนองรถยนต์เป็นประกันหนี้ สำหรับการจำนองรถยนต์เป็นประกันหนี้นั้นต้องทำเป็นหนังสือตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดและต้องแจ้งจดทะเบียนจำนองต่อนายทะเบียน โดยมีแนวคิดมาจากการที่ต้องการให้รถยนต์สาธารณะ รถยนต์บริการ และรถยนต์ส่วนบุคคล รวมทั้งรถพ่วง รถดถนน และรถแทรกเตอร์ เป็นสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าสูงสามารถจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ได้ตามกฎหมายและผู้เป็นเจ้าของยังคงมีสิทธิ์ครอบครองใช้สอยได้ดังเดิม

2) สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการนำรถยนต์มาจำนอง ยังไม่มีหลักเกณฑ์ในการจำนองรถยนต์ที่ชัดเจน จึงอาจจำเป็นต้องนำบทบัญญัติในเรื่องการจำนองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่อาจจะไม่สามารถครอบคลุมปัญหาการนำรถยนต์มาจำนองได้

¹เรียบเรียงจากวิทยานิพนธ์เรื่องปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการจำนองรถยนต์

*นักศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปีการศึกษา 2558

เนื่องจากรถยนต์เป็นสิ่งที่มีทรัพย์สินที่มีลักษณะเฉพาะและมีความเสี่ยงต่อความเสียหายและเสื่อมมูลค่าได้โดยง่าย 3) เมื่อรถยนต์ไม่มีเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ หรือเอกสารสิทธิ การโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ไม่มีแบบที่กฎหมายกำหนดจึงทำได้โดยการแสดงเจตนาและส่งมอบรถยนต์เท่านั้น อาจเกิดปัญหาว่าการโอนกรรมสิทธิ์ผู้โอนกรรมสิทธิ์รถยนต์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์แท้จริงหรือไม่ และในการจำนองรถยนต์เจ้าของกรรมสิทธิ์แท้จริงจะพิสูจน์จากหลักฐานใด เพราะตามกฎหมายเพียงแต่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้มีชื่อเป็นเจ้าของในทะเบียนรถยนต์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เท่านั้น ในส่วนการบังคับจำนองตามกฎหมายมีขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติและใช้ระยะเวลาค่อนข้างล่าช้า 4) จากการศึกษาในปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงได้เสนอแนวทางแก้ไขและปรับปรุงพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2551, จำนอง, ใบคู่มือจดทะเบียนรถ, เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) the evolution and significance of theories related to mortgaging a motor vehicle; 2) a legal measure applied to mortgaging a motor vehicle; 3) problems related to the transfer of mortgage and the enforcement of mortgage; 4) suggestions on the amendment of relevant laws for solving problems arising in using a motor vehicle as a mortgage or security under the Thai laws.

Research methodology employed is document research which is qualitative-oriented. Key informations are the information resources namely books, legal document, Judgment of the Supreme Court, thesis, research, academic journals and interviews with the government officials as well as information from web-based resources. The data were analyzed by content analysis.

The results were as follows:

1) Presently, a motor vehicle is used as a security for a hire-purchase and pledge agreement, and hire-purchase causes a burden of additional expenses in the transfer of vehicle ownership to the hire-purchaser imposed on the owner of a motor vehicle. This contributes to the revision and enactment of Section 17/1 in Motor Vehicle Act B.E. 2522 (1979) and the 15th Amendment B.E. 2551 (2008). For the pledge agreement, the vehicle must be delivered to the creditor, and as a result, the owner is unable to employ the vehicle for a particular purpose i.e. for making a living. Thus, it rarely happens that a motor vehicle is used as a security for the pledge agreement. Mortgaging a motor vehicle requires a form of document as specified by the registrar, and the request for mortgage registration must be lodged with the registrar. The intention behind this is to allow mortgaging valuable motor vehicles such as public transportation and service vehicle, personal motor vehicle, a trailer, a road

roller, and a tractor as security under the law without the delivery thereof to the creditor and to let the owner employ his/her vehicle for a particular purpose;

2) Regarding the relevant legal measure, there lacks a particular rule for mortgaging a motor vehicle. The provisions on mortgage under the Civil and Commercial Code, therefore, may be applied thereto mutatis mutandis. Nevertheless, such provisions may not cover all matters of mortgaging a motor vehicle since a motor vehicle is a movable property with specific characteristics and exposed to the risk of damage or depreciation;

3) The transfer of vehicle ownership requires only a declaration of intention and the delivery of the vehicle because possessing a motor vehicle is not subject to the issuance of a deed of ownership or a certificate of possession. However, this may result in a problem concerning the verification of ownership and relevant evidence in mortgaging a motor vehicle since basically, the law assumes that only a person appearing as the owner in the vehicle registration is entitled to the vehicle ownership. Furthermore, the research revealed that there remains delay in the enforcement of mortgage due to many relevant steps to be taken; and 4) The study and analysis of the aforementioned problems provides suggestions on the amendment of Motor Vehicle Act B.E. 2522 (1979) and other relevant laws.

Tags : Motor Vehicle Act B.E. 2522 (1979) and the 15th Amendment B.E. 2551 (2008), motor vehicle registration, motor vehicle owner

บทนำ

กฎหมายเกี่ยวกับรถยนต์ของประเทศไทยฉบับแรก คือ พระราชบัญญัติรถยนต์ ร.ศ.128 (พ.ศ. 2452) ซึ่งนับแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ฉบับดังกล่าว ก็พบว่า มีการนำรถยนต์มาใช้อย่างแพร่หลาย เพื่อประโยชน์สำหรับการเดินทาง เพื่อขนส่งคน หรือเพื่อการขนถ่ายสินค้า จากข้อมูลสถิติของกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม เปิดเผยว่ารถที่จดทะเบียนแล้ว ตามกฎหมายต่อกรมการขนส่งทางบกทั่วประเทศ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557 มีรถจดทะเบียนสะสมจำนวน 35,835,180 คัน ข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ถึงความสำคัญของรถยนต์อย่างชัดเจน

สถาบันการเงินต่างๆ ให้ความสำคัญต่อการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการให้สินเชื่อประเภทนำรถมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้อย่างมากมาย แต่รูปแบบของการนำรถยนต์มาเป็นหลักประกันการชำระหนี้มักจะทำในรูปแบบของสัญญาเช่าซื้อ กล่าวคือ โดยเจ้าของกรรมสิทธิ์รถต้องขายและโอนกรรมสิทธิ์เป็นของสถาบันการเงิน ต่อจากนั้นสถาบันการเงินก็จะให้เจ้าของรถเดิมทำสัญญาเช่าซื้อโดยสถาบันการเงินอยู่ในฐานะผู้ให้เช่าซื้อ เจ้าของกรรมสิทธิ์รถเดิมจะอยู่ในฐานะเป็นผู้เช่าซื้อ จึงทำให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นเจ้าของรถเดิมต้องรับภาระค่าใช้จ่ายอันไม่จำเป็นเพื่อการ โอนกรรมสิทธิ์รถดังกล่าว ซึ่งผลของการทำสัญญาเช่าซื้อในลักษณะดังกล่าวย่อมทำให้เจ้าของกรรมสิทธิ์รถเดิมสามารถใช้ประโยชน์รถของตนเองได้ต่อไปโดยไม่ต้องส่งมอบให้แก่เจ้าหนี้ผู้เป็นสถาบันการเงิน ซึ่งจะเห็น

ได้ว่ามีความคล้ายกับหลักการจำนองทรัพย์สินเป็นประกันหนี้เพราะการจำนองเพียงแต่ทำทรัพย์สินมาจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้แต่ไม่ต้องส่งมอบการครอบครองทรัพย์สินจำนองให้แก่เจ้าหนี้แต่อย่างใด จากกรณีดังกล่าวจึงทำให้เป็นที่มาของการตราพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2551 มาตรา 17/1 โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น มีความต้องการที่จะให้รถยนต์เป็นทรัพย์สินที่สามารถนำมาจำนองเป็นประกันหนี้เพื่อให้เป็นกฎหมายทางเลือกแก่ประชาชน แม้ว่าจะมีกฎหมายใช้บังคับแล้วว่ารถยนต์สามารถจำนองเป็นประกันหนี้ได้ แต่เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 เพียงมาตราเดียวโดยหลักเกณฑ์การจำนองและวิธีการบังคับจำนองเป็นอย่างไรยังไม่มี ความชัดเจนจึงทำให้ยังไม่มี การจดทะเบียนจำนองรถยนต์เพื่อเป็นประกันหนี้ได้ตามกฎหมายเกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ เมื่อระบบทุนนิยมเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญย่อมทำให้ประชาชนที่ต้องการเงินทุนเพื่อนำไปลงทุนธุรกิจต่างๆ สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้นเพราะเพียงแค่มียรถยนต์ก็สามารถนำมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้ได้ มีการออกพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2551 โดยกำหนดให้รถยนต์เป็นทรัพย์สินซึ่งสามารถนำมาจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ได้ตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ในทางกฎหมาย รถยนต์จัดได้ว่าเป็นสังหาริมทรัพย์ทั่วไปและสามารถนำมาใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ได้ทั้งในรูปจำนำและจำนอง ซึ่งรถยนต์เป็นสังหาริมทรัพย์อีกประเภทหนึ่งที่มีการออกกฎหมายขึ้นมาให้จำนองเป็นประกันหนี้ได้ คือ พระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ 15) พ.ศ.2551 โดยกำหนดให้รถยนต์เป็นทรัพย์สินที่จดทะเบียนจำนองเป็นหลักประกันหนี้ได้ การจดทะเบียนจำนองรถยนต์จึงต้องตกอยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาณิชย์ ลักษณะ 12 จำนอง เช่นกัน ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมา อันได้แก่

- 1) ใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ ในทางกฎหมายถือว่าเป็นเพียงเอกสารทางราชการที่ใช้แสดงว่าเมื่อมีการจดทะเบียนรถยนต์อย่างถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้สามารถไต่รถยนต์คันดังกล่าวเป็นพาหนะเดินทางได้เท่านั้น ซึ่งเอกสารดังกล่าวมิใช่เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ และตามกฎหมายผู้ที่จะสามารถนำรถยนต์มาจดทะเบียนจำนองได้นั้นจะต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ ทำให้เกิดปัญหาว่าผู้รับจำนองไม่อาจทราบได้ว่าผู้ที่นำรถยนต์มาจำนองนั้นเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงหรือไม่

- 2) ปัจจุบันการซื้อรถยนต์ใช้วิธีทำสัญญาเช่าซื้อ ซึ่งผู้ให้เช่าซื้อยังคงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถยนต์จนกว่าจะชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วน ซึ่งในกรณีที่ผู้เช่าซื้อผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อเพียง 2 งวดติดกัน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 574 ก็กำหนดให้ผู้ให้เช่าซื้อสามารถบอกเลิกสัญญาและสามารถยึดรถยนต์กลับคืนมาโดยการบังคับคดีขายทอดตลาดได้ แต่การบังคับจำนองตามกฎหมายจะล่าช้ากว่าการบังคับคดีในสัญญาเช่าซื้อ มาก จึงทำให้ในทางปฏิบัติผู้รับจำนองจะเป็นผู้ได้รับความเสียหายเพราะความล่าช้าของระบบจำนอง

- 3) การจำนองรถยนต์เมื่อจดทะเบียนจำนองรถยนต์แล้ว แม้อัตโนมัติจะมีใบคู่มือจดทะเบียนรถ แต่การลงบันทึกการจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้จะบันทึกไว้ ณ ที่ใด ยังไม่มีความชัดเจนเนื่องจากใบทะเบียนรถยนต์ไม่ใช่เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ตามกฎหมาย

- 4) กรณีเช่าซื้อซึ่งปัจจุบันผู้เช่าซื้อจะเป็นบุคคลที่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ที่ให้เช่าซื้อ หากผู้ให้เช่าซื้อจะนำรถยนต์ไปจดทะเบียนจำนองไว้เป็นประกันหนี้กับสถาบันการเงินบ้าง เช่นนี้ผู้ให้เช่าซื้อจะสามารถทำได้หรือไม่

5) กรณีที่มีการซื้อรถยนต์ ในบางครั้ง ป้ายทะเบียนรถยนต์อาจมีราคาสูงกว่ารถยนต์ เช่น รถยนต์ราคา 2 ล้านบาท แต่ป้ายทะเบียนรถยนต์เป็นป้ายทะเบียนประมูลซึ่งมีราคาถึง 10 ล้านบาท ปัญหาคือ ในกรณีที่มีการจดทะเบียนจำหน่ายรถยนต์คันดังกล่าว หากมีการบังคับจำหน่ายเพื่อขายทอดตลาด เจ้าหนี้ผู้รับจำหน่ายจะบังคับจำหน่ายเอาทั้งป้ายทะเบียนรถยนต์ราคา 10 ล้านบาท ได้ด้วยหรือไม่ การจำหน่ายครอบคลุมแค่ไหน เพียงใด ยังไม่เป็นที่แน่ชัด

6) กรณีที่มีการจดทะเบียนจำหน่ายรถยนต์ โดยที่รถยนต์คันดังกล่าวมีการทำประกันภัยรถยนต์เอาไว้ ต่อมาปรากฏว่ารถยนต์คันดังกล่าวเกิดอุบัติเหตุรถชนกันจนไม่สามารถซ่อมแซมได้อีกต่อไป คงเหลือเพียงเศษเหล็กซากรถเท่านั้น เจ้าหนี้ผู้รับจำหน่ายจะฟ้องบังคับจำหน่ายได้เพียงใด

7) กรณีที่มีการนำรถยนต์จำหน่ายออกให้ผู้อื่นเช่า ปัญหาคือ หากภายหลังเจ้าหนี้ผู้รับจำหน่ายจะบังคับจำหน่าย สิทธิของผู้รับจำหน่ายกับสิทธิของผู้เช่ารถยนต์ สิทธิไหนจะดีกว่ากัน และผู้เช่ามีสิทธิอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการ ความหมาย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจำหน่ายรถยนต์
2. เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมาย ในการนำรถยนต์มาจำหน่าย
3. เพื่อศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหา เกี่ยวกับการโอนกรรมสิทธิ์ การบังคับจำหน่าย และผลของการประกันภัย
4. เพื่อเสนอแนวทางแก้ไข และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อขจัดปัญหาของการนำรถยนต์มาเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ตามกฎหมายไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาและวิเคราะห์ ข้อมูลจากบทบัญญัติของกฎหมายต่างๆ หนังสือคำพิพากษาศาลฎีกา ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data) วารสารและบทความทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจำหน่ายรถยนต์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1) วิวัฒนาการเกี่ยวกับการจำหน่ายที่ดินของไทยเข้าใจว่าน่าจะเกิดขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา ตอนปลายโดยมีวิวัฒนาการมาจากการ “ขายฝาก” และแพร่หลายไปตลอดจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ และมีการตราประกาศเรื่องจำหน่ายและขายฝากที่ดิน ร.ศ.118 (วันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2442) ขึ้น ซึ่งเป็นการบัญญัติลักษณะของการจำหน่ายขึ้นเป็นครั้งแรกก่อนที่จะมีการใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกาศนี้เป็นบทกฎหมายที่เริ่มวางรูปการจำหน่ายที่ดินอย่างใหม่ คือ ให้ทำเป็นหนังสือกรรมกรรม กล่าวคือ ต่อหน้าเจ้าหน้าที่ ซึ่งปัจจุบันการจำหน่ายมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ความหมายของการจำหน่าย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 702 วรรคแรก บัญญัติว่า “อันว่าจำหน่ายนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้จำหน่าย เอาทรัพย์สินตราไว้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า ผู้รับจำหน่าย เป็นประกันการชำระหนี้ โดยไม่ส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับจำหน่าย” หมายความว่า จำนองเป็นเพียงสัญญาอุปกรณซึ่งจะต้องมีสัญญาประธานระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ก่อน อันเป็นหนี้ที่มีจำนวนเงินระบุไว้เป็นจำนวนแน่นอน โดยหนี้ประธานนั้นอาจเป็นหนี้ในอนาคตก็ได้ และสัญญาจำนองซึ่งเป็นหนี้อุปกรณนี้ จะเป็นการเอาทรัพย์สินตราไว้เป็นประกันการชำระ

หนี้ประธานหนี้อันเป็นการประกันด้วยทรัพย์สิน โดยที่ไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับจำนองหรือเจ้าหนี้ครอบครอง แต่เป็นการจำนองโดยทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ กล่าวคือ เป็นการประกันด้วยทรัพย์สินโดยให้เกิดเป็นผลในทางทะเบียนเท่านั้น โดยผู้จำนองต้องเป็นเจ้าของ ในขณะที่จำนองด้วย

การจำนองรถยนต์นั้นเมื่อพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 702 ประกอบพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2551 มาตรา 17/1 หมายถึง การที่เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ตามประเภทที่กำหนดไว้ในมาตรา 17/1 นำรถยนต์ดังกล่าวซึ่งเป็นรถยนต์ที่ได้มีการจดทะเบียนแล้ว ตามกฎหมายมาจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ได้ตามกฎหมายเช่นเดียวกับทรัพย์สินที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 703 โดยการจำนองรถยนต์นั้นเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ต้องนำเอารถยนต์มาจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ต่อเจ้าหนี้เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้เมื่อลูกหนี้ชั้นต้นไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้ผู้รับจำนองชอบที่จะใช้สิทธิบังคับจำนองเอาจากรถยนต์ซึ่งจดทะเบียนจำนองดังกล่าวได้ ตามกฎหมาย ผู้จำนองรถยนต์อาจเป็นลูกหนี้เอง หรือเป็นบุคคลภายนอกก็ได้ การจำนองรถยนต์เป็นประกันหนี้ต้องทำตามแบบซึ่งกฎหมายกำหนดไว้กล่าวคือ ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยไม่มีการส่งมอบการครอบครองรถยนต์ให้กับเจ้าหนี้ การจำนองรถยนต์จึงมีลักษณะที่แตกต่างกับการจำนำรถยนต์เป็นประกันหนี้

2) รถยนต์ที่จำนองได้ตามกฎหมายในปัจจุบันนั้นมีมากมายหลายประเภท ซึ่งรถที่จะนำมาใช้ในประเทศได้นั้นต้องเป็นรถที่เจ้าของได้มีการขอจดทะเบียนแล้วตามพระราชบัญญัติรถยนต์

พ.ศ.2522 ซึ่งการจดทะเบียนรถใช้กับรถประเภทใดบ้าง และรถยนต์ชนิดใดที่สามารถจะนำมาจำนองได้นั้น มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2551 มาตรา 17/1 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “รถยนต์ที่จดทะเบียนแล้ว รถพ่วง รถบดถนน และรถแทรกเตอร์ที่จดทะเบียนแล้ว ให้เป็นทรัพย์สินประเภทที่จำนองเป็นประกันหนี้ได้ตามกฎหมาย” แสดงว่า บัญญัติให้รถบางประเภทสามารถนำมาจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ได้เท่านั้น

การจดทะเบียนรถยนต์ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 มีวัตถุประสงค์เพื่อการควบคุมเกี่ยวกับรถยนต์ที่ใช้อยู่ภายในประเทศไทย เพื่อความสะดวกในการควบคุมกำกับดูแลทรัพย์สินนั้นของเจ้าพนักงาน เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าภาษีเสียภาษีประจำปี และเพื่อให้ทราบว่าเป็นเจ้าของรถยนต์ หรือใครเป็นผู้ครอบครองเท่านั้น ไม่ใช่เพื่อเป็นหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์หรือเพื่อโอนกรรมสิทธิ์แต่อย่างใด เกี่ยวกับใบคู่มือจดทะเบียนรถหรือที่เรียกทั่วไปว่าทะเบียนรถนั้น ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ไม่ใช่เอกสารที่มีวัตถุประสงค์แสดงถึงกรรมสิทธิ์ เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติในมาตราใดที่กำหนดไว้ จึงเป็นเหตุผลการให้การซื้อขายรถยนต์หรือการโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

การจำนองตามหลักกฎหมายของไทยนั้นเป็นการนำเอาทรัพย์สินมาตราไว้เป็นประกันหนี้ต่อเจ้าหนี้เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ผู้รับจำนองชอบที่จะใช้สิทธิบังคับทรัพย์สินจำนองนั้นได้ การจำนองไม่ใช่หนี้ผู้จำนองจึงไม่ใช่ลูกหนี้ หนี้นั้นต้องเกิดขึ้นอีกส่วนหนึ่งต่างหากหรือที่เรียกว่าหนี้ประธานจึงจะมีการจำนองเป็นประกันหนี้หนี้ นั้นผู้จำนองถือว่าเป็นบุคคลภายนอกไม่มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ประธานแต่อย่างใด

เพราะหากเกิดกรณีผิดนัดชำระหนี้เจ้าหนี้มีสิทธิ บังคับเอาทรัพย์จำนองได้เพียงเท่านั้นแต่เจ้าหนี้ จะฟ้องให้ผู้จำนองชำระหนี้ไม่ได้ ถ้าบุคคลภายนอก เป็นผู้จำนองได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แล้วจะเอาเงิน คืนจากลูกหนี้ตามกฎหมายจะไม่ใช้คำว่าใช้สิทธิไล่ เบียดหรือรับช่วงสิทธิแต่อย่างใด มีบัญญัติไว้ในตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 724 ว่า “ชอบที่จะได้รับเงินคืนจากลูกหนี้” ลักษณะของ สิทธิจำนองมีข้อดีที่ไม่ว่าจะมีการโอนกรรมสิทธิ์ เปลี่ยนมือ ก็ไม่เป็นเหตุให้การจำนองระงับไป ผู้รับ จำนองยังมีสิทธิบังคับเอาทรัพย์จำนองนั้นได้

การจำนองเป็นการที่ผู้จำนองเอาทรัพย์สิน ไปผูกพันเป็นประกันหนี้โดยผู้จำนองที่เป็นเจ้าของ ทรัพย์สินนั้นไม่ต้องผูกพันรับผิดชอบในหนี้ประจําแต่ อย่างไม่ ผู้จำนองตามกฎหมายจึงเป็นลูกหนี้ขั้นต้น เองหรือเป็นบุคคลที่สามก็ได้ แต่ผู้รับจำนองจะต้อง เป็นเจ้าหนี้ของลูกหนี้ขั้นต้นเท่านั้น มิฉะนั้น จะไม่มี ผลเป็นการจำนองตามกฎหมาย ส่วนทรัพย์สิน ที่จำนองได้จะต้องมีเอกสารแสดงสิทธิ โดยเอกสาร แสดงสิทธินั้นต้องเป็นเอกสารสิทธิที่ออกโดยชอบ ด้วยกฎหมายและยังไม่ถูกเพิกถอน จึงจะทำให้การ จำนองมีผลใช้บังคับได้

เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ตามพระราช บัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2551 มาตรา 17/1 บัญญัติว่า “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้มีชื่อเป็นเจ้าของ ในทะเบียนรถยนต์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์” ซึ่งก่อน ที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 17/1 ศาลได้ตีความ ในเรื่องเจ้าของกรรมสิทธิ์ไว้ในทำนองว่าการมีชื่อ อยู่ในใบคู่มือจดทะเบียนรถเป็นเพียงข้อสันนิษฐานเบื้องต้นเท่านั้นว่าผู้มีชื่อเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ ส่วนภายหลัง จากมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 17/1 ดังกล่าวอาจ จะต้องรอดูคำวินิจฉัยของศาลฎีกาต่อไปว่าจะตีความ บทบัญญัติของมาตราดังกล่าวเป็นบรรทัดฐานเป็น

อย่างไรต่อไปจะยังคงตีความยืนตามคำพิพากษา อย่างเช่นในคดีก่อนๆหรือไม่ เพราะการมีชื่อเป็น เจ้าของใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์เป็นแต่ข้อ สันนิษฐานในเบื้องต้นว่าเป็นเจ้าของเท่านั้น หากใช้ แสดงว่าผู้มีชื่อเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในรถยนต์เสมอไป ไม่เพราะทะเบียนรถยนต์มีใช้หลักฐานแห่งกรรมสิทธิ์ อีกทั้งคำว่า “เจ้าของรถ” มีบทนิยามไว้ตามพระราช บัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 บัญญัติว่า “เจ้าของรถ” หมายความว่ารวมถึงผู้มีรถไว้ใน ครอบครองด้วย” ตามความหมายที่ปรากฏในคำ นิยามดังกล่าวคำว่า “เจ้าของ” จึงมีความหมาย ที่ค่อนข้างกว้าง เพราะนอกจากบุคคลที่ชื่อปรากฏ อยู่ในใบคู่มือจดทะเบียนว่าเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รถคันที่ จดทะเบียนนั้นแล้ว เจ้าของรถยังหมายความว่ารวมถึง ผู้มีรถไว้ในความครอบครองอีกด้วย ซึ่งผู้ครอบครอง รถที่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์แท้จริงอาจไม่มีชื่อปรากฏ อยู่ในใบคู่มือจดทะเบียนรถว่าเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ก็ได้

3) ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบังคับ จำนองรถยนต์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พณิชย์ เจ้าหนี้ผู้รับจำนองมีสิทธิในการบังคับทรัพย์ ที่จำนองนั้นโดยวิธีการฟ้องร้องบังคับเพื่อให้ นำ ทรัพย์สินจำนองออกขายทอดตลาดหรือใช้วิธีการ ฟ้องบังคับเอาทรัพย์สินจำนองหลุดเป็นสิทธิ ซึ่ง เจ้าหนี้จะต้องมีการส่งหนังสือบอกกล่าวบังคับ จำนองไปยังผู้จำนอง ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมาย กำหนดเอาไว้ในมาตรา 728 ส่วนการฟ้องบังคับ จำนองหลุดนั้น เจ้าหนี้ผู้รับจำนองจะฟ้องคดีต่อศาล เพื่อเรียกเอาทรัพย์สินจำนองหลุดแทนการขายทอด ตลาดได้ ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 729 และตาม มาตรา 729/1 ให้สิทธิกับผู้จำนองในการเสนอให้ เจ้าหนี้ผู้รับจำนองสามารถนำทรัพย์สินซึ่งจำนอง เป็นประกันหนี้นั้นออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงิน มาชำระหนี้ที่เป็นประกันหนี้ได้ โดยไม่ต้องฟ้องคดี

ต่อศาลเพื่อบังคับจำนอง ซึ่งตามกฎหมายกำหนด ขั้นตอนการบังคับจำนองตามที่กฎหมายกำหนด เอาไว้ดังกล่าวมีขั้นตอนในการบังคับทรัพย์สินจำนอง เป็นระยะเวลาอันยาวนานและเป็นขั้นตอนที่ถูกกำหนด โดยบทบัญญัติของกฎหมายที่เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติตาม ซึ่งการบังคับจำนองดังกล่าวหากนำมาใช้กับการ บังคับจำนองรถยนต์ที่เป็นทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ได้ ประกอบกับมีมูลค่าเสื่อมลงตามระยะเวลาและสภาพ การใช้งานของรถยนต์จะทำให้เจ้าหน้าที่ได้รับความเสียหายอันเกิดจากความเสื่อมของราคารถยนต์และ ยากแก่การติดตามรถยนต์เพื่อทำการบังคับจำนอง

ปัญหาเกี่ยวกับการโอนกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 17 ผู้โอนและผู้รับโอนต้องแจ้งต่อนายทะเบียนภายใน 15 วันนับแต่วันโอน แต่การจดทะเบียนดังกล่าว ก็ไม่ใช่แบบของสัญญาซื้อขายรถยนต์แต่อย่างใด ซึ่งตามวัตถุประสงค์หลักในการจดทะเบียนรถยนต์ ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ดังกล่าวก็เพื่อการ ควบคุมและจัดระเบียบเกี่ยวกับประเภทของรถยนต์ แต่ละประเภท เพื่อประโยชน์ในด้านการจัดเก็บภาษี ประจำปี รวมถึงการออกใบอนุญาตในการขับรถยนต์ ให้แก่ผู้ที่มีคุณสมบัติครบตามที่ กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ดังนั้น ทะเบียนรถยนต์ หรือใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ตามกฎหมาย ไทยจึงยังไม่มีสถานะเป็นเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ หรือเป็นเอกสารสิทธิในทางกฎหมาย การซื้อขาย รถยนต์หรือการโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์จึงไม่ต้องทำ เป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่ แต่เจ้าของ กรรมสิทธิ์รถยนต์ที่แท้จริงสามารถแสดงออกได้ด้วยการ แสดงเจตนาและส่งมอบรถยนต์เท่านั้น

ปัญหาเกี่ยวกับประกันภัยรถยนต์ ในกรณี ที่มีการจดทะเบียนจำนองรถยนต์โดยที่รถยนต์ คันดังกล่าวมีการทำประกันภัยรถยนต์เอาไว้ ต่อมา ปรากฏว่ารถยนต์คันดังกล่าวเกิดอุบัติเหตุจน

ไม่สามารถซ่อมแซมได้อีกต่อไป หากผู้รับประกันภัย ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เอาประกันภัยครบ ถ้วนตามมูลค่าของทรัพย์สินที่เอาประกันภัยแล้ว ซากทรัพย์สินย่อมตกแก่ผู้รับประกันภัยตามข้อสัญญา ประกันภัยที่ได้ตกลงกันไว้ ในกรณีดังกล่าวไม่ใช่เหตุ ที่ทำให้การจำนองต้องระงับสิ้นไป ดังนั้น เจ้าหน้าที่ ผู้รับจำนองย่อมต้องใช้สิทธิในการบังคับจำนอง เอากับรถยนต์ดังกล่าวตามกฎหมาย ซึ่งในที่นี้ เมื่อรถยนต์นั้นได้โอนกรรมสิทธิ์ไปยังผู้รับประกันภัย ตามสัญญาประกันภัยแล้ว หากไม่มีขั้นตอนที่ชัดเจน ของการโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ว่าต้องมีกระบวนการ หรือวิธีการอย่างไร ย่อมทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รับจำนอง ไม่ทราบถึงการโอนไปซึ่งกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ ดังกล่าวได้

อภิปรายผล

1. ปัญหาเกี่ยวกับสถานะของทะเบียน รถยนต์ในทางกฎหมาย ทะเบียนรถยนต์ในทาง กฎหมายเป็นเพียงเอกสารสำหรับบันทึกการจดทะเบียน เกี่ยวกับรถยนต์ และเพื่อประโยชน์ ในทางการจัดเก็บค่าภาษีประจำปีรถยนต์ที่จดทะเบียนแล้วเท่านั้น ชื่อที่ปรากฏในช่อง “เจ้าของ ผู้ถือกรรมสิทธิ์” ในใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ไม่ใช่ หลักฐานที่ยืนยันถึงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ แท้จริงในรถยนต์แต่อย่างใด เพราะนอกจากบุคคล ที่มีชื่อปรากฏอยู่ในใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ว่าเป็น ผู้ถือกรรมสิทธิ์รถคันที่จดทะเบียนนั้นแล้ว เจ้าของ รถยังรวมถึงผู้มรดกไว้ในความครอบครองอีกด้วย แม้จะมีกฎหมายกำหนดให้สันนิษฐานว่าผู้มีชื่อนั้น ในใบคู่มือจดทะเบียนรถเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ก็ตาม แต่ก็มิใช่บทสันนิษฐานเด็ดขาด ทำให้ปัจจุบันการ ตรวจสอบกรรมสิทธิ์ของเจ้าของรถยนต์ไม่สามารถ ตรวจสอบได้จากใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์เพียง อย่างเดียว อีกทั้งการจำนองรถยนต์ก็ต้องใช้หลัก

เกณฑ์อย่างเดียวกันกับการจำนองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ว่า ผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์แท้จริงเท่านั้นที่มีสิทธิจำนองได้ มิฉะนั้นการจำนองจะไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย จึงกล่าวได้ว่า แม้จะมีกฎหมายกำหนดให้รถยนต์เป็นทรัพย์สินที่สามารถจำนองได้ แต่ปัญหาเรื่องความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ และหลักฐานที่แสดงถึงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่แท้จริง ยังคงไม่ชัดเจนตามกฎหมาย เพราะตราบิตที่ยังไม่มีเอกสารสิทธิเกี่ยวกับรถยนต์ตามกฎหมาย การจำนองก็ยังมีขึ้นไม่ได้

ผู้วิจัยเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2551 มาตรา 17/1 กำหนดให้รถยนต์ที่จดทะเบียนแล้วสามารถจำนองเป็นประกันหนี้ได้นั้น แต่ตามกฎหมายการจดทะเบียนรถยนต์จะต้องยื่นต่อเจ้าหน้าที่โดยให้เจ้าหน้าที่ทำการจดยกรายการทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ในเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์หรือเอกสารสิทธิ จึงควรเพิ่มบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับเอกสารในการแสดงกรรมสิทธิ์หรือเอกสารสิทธิรถยนต์ ลงไปในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ในส่วนของบทนิยามและเพิ่มบทบัญญัติเรื่องขั้นตอนในการขอจดทะเบียนกรรมสิทธิ์รถยนต์ เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ พร้อมทั้งอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบไว้ให้ชัดเจน

สำหรับหมายเลขทะเบียนรถที่กรมการขนส่งทางบกเป็นผู้กำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายในการออกให้แก่เจ้าของรถที่ยื่นขอจดทะเบียนรถตามกฎหมาย เลขทะเบียนรถยนต์บางเลข จะมีมูลค่าค่อนข้างสูง ซึ่งกรมการขนส่งทางบกจะจัดเลขบางกลุ่มออกมาทำการประมูลโดยจะทำการออกหนังสือแสดงสิทธิและการใช้สิทธิในหมายเลขทะเบียนที่ได้จากการประมูลให้แก่ผู้ชนะประมูล ซึ่งสิทธิดังกล่าวสามารถจำหน่ายจ่ายโอนต่อ

ไปได้ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 10/1 ถึงมาตรา 10/3 แต่สิทธิดังกล่าวไม่ใช่สิทธิที่กฎหมายกำหนดให้นำไปจำนองเป็นประกันหนี้ได้ตามกฎหมาย ดังนั้น เจ้าหนี้ผู้รับจำนองจึงไม่มีสิทธิในการบังคับจำนองถึงเลขทะเบียนเหล่านั้นด้วย แต่ในปัจจุบัน เอกสารที่กำกับเกี่ยวกับรถยนต์นั้นมีเพียงใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์อย่างเดียวซึ่งจะบันทึกหมายเลขทะเบียนรถยนต์และรายการต่างๆ เอาไว้โดยไม่ได้แยกส่วนออกจากกัน ดังนั้น หากต้องมีการบังคับจำนองเจ้าหนี้ก็จะถือเอาใบคู่มือจดทะเบียนเป็นหลักฐานในการบังคับจำนองเพื่อขายทอดตลาดตามกฎหมายทำให้ผู้จำนองไม่สามารถแยกเอาเลขทะเบียนที่มีมูลค่านั้นออกมาจากการถูกบังคับจำนองได้

ผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าการจำนองรถยนต์สามารถจดทะเบียนการจำนองในเอกสารประเภทที่แสดงกรรมสิทธิ์ เมื่อต้องมีการบังคับจำนอง เจ้าหนี้ผู้รับจำนองจะสามารถบังคับจำนองได้โดยใช้หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ดังกล่าวประกอบในการบังคับทรัพย์จำนองเพื่อขายทอดตลาดออกเป็นคนละส่วนกันกับเลขทะเบียนรถยนต์ตามใบคู่มือจดทะเบียนรถได้ จึงควรแยกเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์รถยนต์กับใบคู่มือทะเบียนรถยนต์เป็นคนละฉบับ

กรณีเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ตามสัญญาเช่าซื้อ ซึ่งถือว่าผู้ให้เช่าซื้อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์เพราะมีชื่อปรากฏอยู่ในใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2551 มาตรา 17/1 วรรคสอง ทำให้ผู้ให้เช่าซื้อสามารถที่จะนำรถยนต์ตามสัญญาเช่าซื้อไปทำการจำนองเป็นประกันหนี้ได้ หากภายหลังผู้เช่าซื้อได้ชำระหนี้ค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้วแต่รถยนต์ตามสัญญาเช่าซื้อ ยังคงติดภาระจำนองอยู่ ย่อมเกิดปัญหาว่าผู้เช่าซื้อจะสามารถบังคับให้ผู้ให้เช่าซื้อทำการโอนกรรมสิทธิ์

ตามสัญญาเช่าซื้อให้แก่ผู้เช่าซื้อโดยปลอดภาระจำนองได้หรือไม่ เนื่องจากรถยนต์คันดังกล่าวติดภาระจำนองเป็นประกันหนี้เจ้าหนี้รายอื่นหรืออาจอยู่ในระหว่างการถูกฟ้องร้องบังคับจำนอง ผู้วิจัยเห็นว่าควรจำกัดสิทธิของผู้ให้เช่าซื้อในการนำรถยนต์ตามสัญญาเช่าซื้อไปเป็นหลักประกันการชำระหนี้ โดยเพิ่มเติมเป็นบทบัญญัติกฎหมาย

2. ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบังคับจำนองรถยนต์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เจ้าหนี้ผู้รับจำนองมีสิทธิในการบังคับทรัพย์ที่จำนองนั้น โดยวิธีการฟ้องร้องบังคับเพื่อนำทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาดหรือใช้วิธีการฟ้องบังคับเอาทรัพย์จำนองหลุดเป็นสิทธิ ซึ่งหากพิจารณาจากกระบวนการบังคับจำนองดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าขั้นตอนในการบังคับทรัพย์จำนองนั้นจะมีระยะเวลานานและเป็นขั้นตอนที่ถูกกำหนดโดยเป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่เจ้าหนี้จะต้องปฏิบัติตาม ซึ่งการบังคับจำนองดังกล่าวหากนำมาใช้กับการบังคับจำนองรถยนต์ที่เป็นทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ได้เป็นการยากแก่การติดตามประกอบกับมีมูลค่าเสื่อมลงตามระยะเวลาและสภาพการใช้งานของรถยนต์จะทำให้เจ้าหนี้ได้รับความเสียหายอันเกิดจากความเสื่อมของราคารถยนต์และยากแก่การติดตามรถยนต์เพื่อทำการบังคับจำนอง

ผู้วิจัยเห็นว่า กระบวนการในการบังคับจำนองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยยังไม่สอดคล้องกับการนำมาปรับใช้บังคับกับการบังคับจำนองรถยนต์เพราะมีกระบวนการและวิธีการที่ค่อนข้างล่าช้า จึงควรให้สิทธิเจ้าหนี้ในการเข้าควบคุมทรัพย์จำนองได้โดยทันทีที่ลูกหนี้ผิดนัดเพื่อรอขั้นตอนการฟ้องร้องบังคับคดีตามกฎหมายต่อไป รวมถึงขั้นตอนในการขายทอดตลาดรถยนต์จำเป็นต้องมีความรวดเร็วเพื่อให้ได้ราคารถยนต์ที่

เหมาะสม เพราะรถยนต์จะมีรุ่นใหม่ ๆ มาทดแทนอย่างต่อเนื่องรวมทั้งจำเป็นต้องมีการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ หากกระบวนการในการบังคับจำนองขายทอดตลาดทำไปโดยความล่าช้าย่อมทำให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตัวผู้จำนองและผู้รับจำนองเอง

3. ปัญหาเกี่ยวกับการโอนกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 17 ผู้โอนและผู้รับโอนต้องแจ้งต่อนายทะเบียนภายใน 15 วันนับแต่วันโอน แต่การจดทะเบียนดังกล่าวก็ไม่ใช่แบบของสัญญาซื้อขายรถยนต์แต่อย่างใด ซึ่งตามวัตถุประสงค์หลักในการจดทะเบียนรถยนต์ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ดังกล่าวก็เพื่อการควบคุมและจัดระเบียบเกี่ยวกับประเภทของรถยนต์แต่ละประเภท เพื่อประโยชน์ในด้านการจัดเก็บภาษีประจำปี รวมถึงการออกใบอนุญาตในการขับรถยนต์ให้แก่ผู้ที่ยื่นคำขอที่มีคุณสมบัติครบตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ดังนั้น ทะเบียนรถยนต์หรือใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ตามหลักกฎหมายไทยจึงยังไม่มีสถานะเป็นเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์หรือเป็นเอกสารสิทธิในกฎหมาย การซื้อขายรถยนต์หรือการโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์จึงไม่ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่ แสดงออกได้ด้วยการแสดงเจตนาและส่งมอบรถยนต์เท่านั้น ซึ่งเจ้าของผู้มีอำนาจในการโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์นั้นต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงเท่านั้นจึงจะมีผลทำให้ผู้รับโอนได้ไปซึ่งกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ตามกฎหมาย หากการโอนกรรมสิทธิ์ในรถยนต์นั้นเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ที่มิใช่การจำนองติดอยู่ด้วยอาจทำให้ผู้รับโอนไม่สามารถทราบได้ว่ารถยนต์คันดังกล่าวมีภาระการจำนองติดอยู่ อีกทั้งอาจทำให้เจ้าหนี้ผู้รับจำนองไม่อาจทราบถึงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ที่แท้จริงในปัจจุบันได้หากจำเป็นต้องมี

การบังคับจำนอง ในทางกลับกันหากผู้รับโอนซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ที่แท้จริงมีความประสงค์จะใช้สิทธิในการไถ่ถอนจำนอง เจ้าหนี้ผู้รับจำนองก็ไม่อาจทราบได้ว่าผู้แสดงเจตนาในการไถ่ถอนจำนองที่อ้างว่าเป็นผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ในรถยนต์นั้นจะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์แท้จริงที่เป็นผู้มีสิทธิที่ขอไถ่ถอนจำนองได้ตามกฎหมายหรือไม่

ผู้วิจัยเห็นว่า หากรถยนต์มีเอกสารในการแสดงกรรมสิทธิ์ เมื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ จะทำการโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ให้ผู้อื่นก็ควรมีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำตามแบบของการโอนกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายด้วย ดังนั้น ในการโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์นั้น นอกจากที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการซื้อขายรถยนต์หรือหลักฐานในการแสดงเจตนาที่จะโอนกรรมสิทธิ์ในรถยนต์จากเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงจำเป็นต้องมีการทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนการโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ลงในรายการหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์รถยนต์หรือเอกสารสิทธิต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย อีกทั้งควรให้มีการดำเนินการยื่นขอจดทะเบียนการโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ในใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ ต่อเจ้าหน้าที่กรมการขนส่งทางบกด้วยเพื่อให้การโอนกรรมสิทธิ์สมบูรณ์ 4 ปัญหาเกี่ยวกับประกันภัยรถยนต์ ในกรณีที่มีการจดทะเบียนจำนองรถยนต์โดยที่รถยนต์นั้นมีการทำประกันภัยรถยนต์เอาไว้ ต่อมาปรากฏว่ารถยนต์คันดังกล่าวเกิดอุบัติเหตุรถชนกันจนไม่สามารถซ่อมแซมได้อีกต่อไป คงเหลือเพียงเศษเหล็กซากรถเท่านั้น ซึ่งตามกฎหมายประกันภัย หากผู้รับประกันภัยได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เอาประกันภัยครบถ้วนตามมูลค่าของทรัพย์สินที่เอาประกันภัยแล้ว ซากทรัพย์สินย่อมตกแก่ผู้รับประกันภัยตามข้อสัญญาประกันภัยที่ได้ตกลงกันไว้ แต่แม้ว่ารถยนต์จะอยู่ในสภาพของซากรถยนต์แล้วก็ตาม ก็ไม่ใช่เหตุที่จะทำให้การจำนองระงับสิ้นไป ดังนั้น เจ้าหนี้ผู้รับ

จำนองย่อมมีสิทธิในการบังคับจำนองเอาทั้งซากรถยนต์ดังกล่าว ซึ่งในที่นี้ เมื่อรถยนต์นั้นได้โอนกรรมสิทธิ์ไปยังผู้รับประกันภัยตามสัญญาประกันภัยแล้ว หากไม่มีขั้นตอนที่ชัดเจนของการโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ว่าต้องมีกระบวนการหรือวิธีการอย่างไร ย่อมทำให้เจ้าหนี้ผู้รับจำนองไม่ทราบถึงการโอนไป ซึ่งกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ดังกล่าวได้ และอาจไม่ทราบถึงเหตุที่เกิดขึ้นกับหลักประกันซึ่งเป็นรถยนต์นั้นได้อันเป็นการยากต่อการติดตามเพื่อบังคับหลักประกันตามกฎหมาย ในทางกลับกัน สิทธิของผู้รับประกันภัยรถยนต์คันที่เกิดเหตุดังกล่าวหากไม่มีเอกสารแสดงถึงสิทธิของเจ้าหนี้รายอื่น เช่น เจ้าหนี้จำนองรถยนต์ นั้น ผู้รับประกันภัยก็ย่อมที่จะไม่ทราบถึงสิทธิของผู้รับจำนองตามกฎหมาย ทำให้ผู้รับประกันภัยอาจมีการจำหน่ายจ่ายโอนซากของรถยนต์ที่จำนองนั้นให้แก่บุคคลภายนอกไปได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาเมื่อผู้รับจำนองจะทำการฟ้องร้องบังคับจำนองตามกฎหมายได้

ผู้วิจัยเห็นว่า ควรจะต้องมีการกำหนดให้ลูกหนี้ผู้จำนองต้องแจ้งให้ผู้รับประกันภัยและผู้รับจำนองทราบถึงการจำนองรถยนต์และการประกันภัยให้กับบุคคลผู้เป็นคู่สัญญาทุกฝ่ายทราบ และหากรถยนต์เป็นทรัพย์สินที่มีกฎหมายกำหนดให้มีหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือเอกสารสิทธิ เพราะเมื่อผู้รับประกันภัยได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจนครบมูลค่าทรัพย์สินที่เอาประกันภัยและรับโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ในสภาพเศษเหล็กแล้ว ผู้รับประกันภัยจะรับโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์นั้นไปพร้อมกับภาระจำนองที่ติดอยู่ไปด้วยรวมถึงทราบถึงเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ที่แท้จริงว่าใช่ผู้รับประกันภัยตามสัญญาประกันภัยหรือไม่ ซึ่งจะปรากฏอยู่ในรายการจดทะเบียนในหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือเอกสารสิทธิของรถยนต์นั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ปัญหาในทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจำหน่ายรถยนต์ ผู้วิจัยเห็นควรเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับสถานะของทะเบียนรถยนต์ในทางกฎหมาย

ควรที่จะเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 เช่น คำนิยามของคำว่า “เจ้าของรถ” หมายความว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์ และคำว่า “จดทะเบียนรถ” หมายความว่า การจดทะเบียนกรรมสิทธิ์รถ และหรือการจดทะเบียนนิติกรรมอื่นเกี่ยวกับรถตามพระราชบัญญัตินี้ และเพิ่มเติมในเรื่องกรรมสิทธิ์รถยนต์โดยให้รถยนต์ที่ได้จดทะเบียนแล้ว ให้เจ้าของรถยื่นขอจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ได้ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ โดยเงื่อนไขและค่าธรรมเนียมให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2. ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบังคับจำหน่ายรถยนต์ ควรที่จะเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 เช่น ให้ผู้รับจำหน่ายมีสิทธิเข้าควบคุมรถยนต์ที่จำหน่ายได้ทันทีที่ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับจำหน่าย โดยทำเป็นคำร้องขอต่อศาล ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตนำรถยนต์ที่จำหน่ายออกขายทอดตลาดโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือโดยเอกชนได้ทันทีก่อนศาลพิพากษาคดี

เว้นแต่ ผู้จำหน่ายจะได้วางเงินประกันจำนวนเพียงพอที่จะชำระหนี้แก่ผู้รับจำหน่ายต่อศาล

3. ปัญหาเกี่ยวกับการโอนกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ ควรจะแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 โดยการเพิ่มเติมข้อความว่าการซื้อขายรถยนต์ต้องทำเป็นหนังสือ มิฉะนั้นให้เป็นโมฆะ

ผู้วิจัยเห็นว่า หากรถยนต์มีเอกสารในการแสดงกรรมสิทธิ์หรือเอกสารสิทธิที่แสดงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ได้โดยชัดแจ้งตามกฎหมาย เมื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์จะทำการโอนกรรมสิทธิ์ของตนต่อไปให้ผู้อื่นก็จำเป็นต้องมีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำตามแบบของการโอนกรรมสิทธิ์ตามหลักกฎหมายด้วย

4. ปัญหาเกี่ยวกับประกันภัยรถยนต์ ควรที่จะเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 เช่น ให้เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์หรือผู้เอาประกันภัยรถยนต์ที่มีการจำหน่ายต้องแจ้งต่อผู้รับจำหน่ายให้ทราบถึงการเอาประกันภัยรถยนต์ หรือสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกรณีรถยนต์ได้รับความเสียหายในระหว่างจำหน่ายโดยทำเป็นลายลักษณ์อักษร หากเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์หรือผู้เอาประกันภัยรถยนต์เพิกเฉยถือเป็นเหตุให้ผู้รับจำหน่ายใช้สิทธิบังคับจำหน่ายได้ทันที”

บรรณานุกรม

- จิต เศรษฐบุตร, (2551), **หลักกฎหมายแพ่งลักษณะนิติกรรมและสัญญา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4), กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จันทร์ บุญพจนสุนทร. (2548). **ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการนำรถยนต์มาเป็นหลักประกันการชำระหนี้**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชุมพล จันทราทิพย์, (2548), **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะค้ำประกัน จำนอง จำนำ**, (พิมพ์ครั้งที่ 10), กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปัญญา ถนอมรอด, (2556), **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย ค้ำประกัน จำนอง จำนำ**, (พิมพ์ครั้งที่ 9), กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- ปิติกุล จีระมงคลพาณิชย์, (2552), **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะค้ำประกัน จำนอง จำนำ**, (พิมพ์ครั้งที่ 4), กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- วรินทร์า ชากรพิพัฒน์. (2545). **วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ..... ศึกษาเฉพาะกรณีการนำกิจการมาเป็นหลักประกัน**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.